

Marko Popović, Vesna Bikić

**THE COMPLEX OF THE
MEDIEVAL MITROPOLITAN CHURCH
IN BELGRADE**

Excavation of the Lower Town of the Belgrade Fortress

ARCHAEOLOGICAL INSTITUTE, Monographs N° 41

Belgrade, 2004

Налази новца у комплексу Митрополије

ТОКОМ АРХЕОЛОШКИХ ИСТРАЖИВАЊА на простору Митрополитске палате у Доњем граду Београдске тврђаве, нађено је укупно 359 новчића кованих у распону од 10. до 18. века. Мањи број – 156 примерака – припада појединачним налазима, док остатак чине четири скупна налаза монете са укупно 203 новчића. Поред средњовековног новца откривен је и велики број примерака римског који ће бити обрађени посебно.¹

Појединачне налазе новца, широког хронолошког распона, чине ковања: Византије (кат. бр. 504–511), Угарске (кат. бр. 512–535), Дубровника (кат. бр. 536), Аквилеје (кат. бр. 537), Нирнберга (кат. бр. 538–539), Аустрије (кат. бр. 540–542), Салцбурга (кат. бр. 543), Тирола (кат. бр. 544–549), Штајерске (кат. бр. 550), Польске (кат. бр. 551–553) и Османског царства (кат. бр. 554–659). Међу овим новцем преовлађују ситне номинале, у првом реду емисије малих сребрних угарских денара и турских пари и акчи, као и бакарних турских мангуре које су служиле за раскусуирање. Вреднији новац од злата – дукати, гулдени, султаније и други – као и веће номинале од сребра, у првом реду талири, нису налажени, што је разумљиво, јер су их власници здушно чували. Са друге стране, присуство великог броја имитација угарских денара, као и бакарног новца, у првом реду мангуре Сулејмана II (1687–1691), говори о знатном »растуру« често безвредних емисија новца.

Мању разноликост пружају налази новца нађени груписани у слојевима. У насыпу жутог леса изнад Митрополитске палате нађено је 6 денара Сигисмунда (1387–1437) и једна акча Мехмеда II (1595–1603), која је депоу, највероватније, накнадно приклучена (кат. бр. 660–666). Другу

групу чине паре, највећим делом пробушене и знатно излизане, које су дugo биле ношене као накит. Ради се о налазу из насыпа жутог леса са 2 паре Мехмеда III (1595–1603), 2 паре Ахмеда I (1603–1617) и 7 неопределених примерака (кат. бр. 667–677). Овде су, вероватно, у питању демонетизоване емисије које су повучене из оптицаја монетарном реформом спроведеном у Османском царству 1640. године. Трећи и четврти скупни налаз чине инфлаторне мангуре Сулејмана II. Први налаз потиче из квадрата F XIX и чини га 9 мангуре кованих у Константинопољу (кат. бр. 678–686), а други са западног дела падине – терасе I – са 176 мангуре Сулејмана II (кат. бр. 687–862).

Оптицај новца

Оптицај новца почињемо да пратимо са анонимним фолијсима групе A2 Василија II (976–1025) који представљају јасну обнову циркулације новца у Београду.² Слаба очуваност слојева из раздобља од 12. до 14. века одразила се и на нумизматичке налазе. Из овог периода бележимо само један билон аспрон трахеј Јована II Комнина (1118–1143) који потиче из слојева насыпа изнад палате.

Тек од краја 14. века поново пратимо оптицај новца који траје слабим интензитетом и током 15. века. У оквиру ове групе истиче се групни налаз новца са 6 денара угарског краља Сигисмунда кованим у раздобљу од 1390.

1 Скупни налази римског новца са овог простора публиковани су у засебном чланку: Иванишевић 1983, 77–95.

2 Иванишевић 1987, 88–110; Иванишевић 1993, 79–92.

Сл. 1. Скуїни налаз маніура Сулејмана II (1687–1691)

до 1427. године. Новац је одлично очуван и на основу си-
гли два примерка се могу определити као емисије ковнице
Нађибања – данашњи Баја Маре у Румунији. Вредно је на-
поменути да се ковница Нађибања после 1411. године на-
лазила и под закупом српског деспота Стефана Лазаревића
(1402–1427), а касније и Ђурђа Бранковића (1427–1456).³

У оквиру појединачних налаза издавају се аквилејски
солдо Лудвига II од Тека (1412–1437), 2 денара угарског
краља Владислава I (1440–1444), од којих је један кован
у Кронштату, данашњем Брашову и денар Матије I (1458–
1490) из ковнице Кремници. Поменути налази указују на
пресудну улогу угарског новчаног система током 15. века
у Београду. На овај закључак наводе нас и остали налази
новца са других локалитета Београдске тврђаве, првенствен-
но Унутрашњег утврђења.⁴

Пад Београда под Турке 1521. године јасно се одразио
и на циркулацију новца. Турски новац, иако присутан и у
претходном периоду, преплављује новчано тржиште, у
првом реду са емисијама акчи. Након освајања у Београ-

ду је отворена ковница новца где су кован златне султа-
није и сребрне акче Сулејмана I (1520–1566) и Селима I
(1566–1574), акче Мехмеда III (1595–1603), Ахмеда I
(1603–1617), Османа II (1618–1622), онлук и акче Муста-
фе I (1617–1618, 1622–1623), акче Мурата IV (1623–1640)
и златне султаније, сребрне паре и акче Мехмеда IV
(1648–1687).⁵

И поред ковања турског новца у Београду, на тржишту
града циркулише новац Угарске, Польске, Дубровника и
других европских држава и градова. Појаву великог бро-
ја страног новца можемо довести у везу са општим разво-
јем трговине, као и са извозом европског сребрног новца
на тржишта Турске и Леванта. Доток новца са Запада, у
првом реду средње Европе пратили су и други трендови
монетарне политике, као што је кварење новца. Управо се
овај процес јасно може уочити приликом анализе нашег
нумизматичког материјала. Међу новцем 16, а нарочито
17. века присутне су имитације угарских денара Ферди-
нанда I (1526–1564), као и денара са исквареним легенда-

ма и сумарно изведеним представама, који се могу, на основу типа грба на реверсу, датовати у два периода: први од 1526. до 1608. и други од 1613. до 1657. године. Имитације су коване од бакра преко којег је превучен танак сребрни »филм«. Овој групи имитација припада и батзен Леонарда фон Кејтшаха (1495–1519) архибискупа Салцбурга. Поред европског новца кривотворене су и турске паре и акче.⁶

Османска ковања су представљена бројним емисијама паре, акчи и мангуре од султана Селима I (1512–1520) до Ахмеда III (1703–1730). Турски новац је током овог раздобља кварен, уз сталан пад вредности сребрног новца. Аспре, тежине 1,5 карата, султана Ахмеда I (1603–1617) коване су од сребра доброг квалитета, са 80% племените ковине. О њиховом квалитету сведочи подatak да су у Дубровнику 1612. године од акчи ковани динари.⁷ Већ 1622. године вредност акчи је пала на 1,25 карата, када се приступило значајнијем ковању онлука – вредности 10 акчи и мањих номинала паре.⁸ Током 17. века на новчано тржиште Османског царства наставља да продире у велиkim количинама златан и сребрни новац западних и средњоевропских држава и градова, који игра важну улогу у монетарним трансакцијама. Покушај реформе османског новчаног система и забране старих емисија акчи и ситног страног новца, као и затварање ковница познатих по изради лошег новца која је спроведена 1640. године, имао је краткотрајан ефекат на новчану привреду. Ковање нових емисија сребрног новца од 10 и 20 акчи и одређивање новог курса сребрног новца негативно су се одразили пошто су довели до повећања цена. Овај скок цена био је подстакнут односом цена племенитих метала на тржишту на штету сребра.⁹

Врло брзо дошло је до новог кварења новца. Тако је и у самом Београду, у време Мехмеда IV 1651. године кован новац који је садржавао само трећину сребра. Према наредби Мелек Ахмед-паше у Београду, Босни и Албанији исковано је 120 товара кривотворених акчи које су затим пребачене у Константинополь. Новац је требао да буде присилно замењен по курсу од 118 акчи за 1 дукат, што су представници еснафа одбили. У насталој побуни срушен је и сам Мелек Ахмед-паша, чије су финансијске мере тешко оптеретиле порезнике.¹⁰ Додајмо да је вредност самог дуката на тржишту била знатно већа. У Константинопољу дукат се средином 17. века мењао за 160 акчи, унгар за 150, колико се добијало и за султанију. Скок вредности златног новца био је подстакнут новим емисијама

лошег новца кованог и у другим крајевима Турске. Дукат је већ 1659–1660. године вредео у Новом Пазару, Приштини и Прокупљу 236–240 акчи, а 1663. у Софији целих 310 акчи.¹¹

Врхунац кризе настаје у време Сулејмана II као последица војних пораза и лоше привредне и друштвене ситуације. Ради превладавања монетарне кризе и новчане оскудице започиње ковање бакарних мангуре које су представљале инфлаторну емисију која је за непуне две године преплавила новчано тржиште. Радило се о једној од политичко–монетарних операција која је имала за циљ повећање прихода Хазне – царске благајне. Утврђивање курса од две мангуре за једну акчу приликом почетка ковања 1688. године и његове прислилне измене у односу једна мангуре за једну акчу након годину дана, проузроковало је велике друштвено–економске ломове, побуну војске и становништва као и драстичан пад вредности мангуре. Велика количина безвредног новца на тржишту довела је до прекида њиховог ковања већ 1691. године. Налази великог броја »одбачених« мангуре у слојевима, као и у гомилама на Београдској тврђави, сведоче о размерама ове неуспешне финансијске операције.¹² На обим ових емисија указује велики број појединачних налаза мангуре Сулејмана II – укупно 64 примерка – који чини 61,9% налаза свог османског новца пронађеног током ископавања на простору Митрополитске палате. Овом броју треба додати и два поменута скупна налаза, први са 9 и други са 176 мангуре. (сл. 1)

Размере поменуте кризе најбоље се очитавају у драматичном паду вредности новца. Тако је у Београду дукат 1688. године вредео 500 акчи, а 1690. 600¹³ и поред тога што је Порта његову вредност поменуте године одредила на свега 300 акчи.¹⁴ На велике осцилације курса утицале су, свакако, ратне прилике и војни порази Турске.

3 Pohl 1982, 55.

4 Фонд Научно-истраживачког пројекта за Београдску тврђаву.

5 Srećković 1987, 80–196; Srećković 2002, 67–68.

6 Винавер 1970, 56 и даље.

7 Historijski arhiv u Dubrovniku, *Cons. Rog.* 83, 90.

8 Винавер 1970, 145–146.

9 Винавер 1970, 149–150.

10 Hammer 1979, II, 392–393 и 398.

11 Винавер 1970, 160–162

12 На простору југозападног бедема Горњег града 1974. године откријена је остава са 181 мангуром Сулејмана II: Иванишевић 1983а, 27–32.

Имитације талира архиђукса Фердинанда (1564–1595)

У овом светлу треба видети и појаву имитација европског новца које су израђиване у Европи и у Турској. Тако се међу нашим нумизматичким налазима издваја група кривотворених талира архиђукса Фердинанда (сл. 2). Нађени су у оквиру велике турске грађевине подигнуте у подножју Митрополитске палате у слоју пожара, заједно са бројним мангурима Сулејмана II. Нађено је укупно 5 примерака искованих истим паром калупа:

Тежина четири очуване имитације талира износи: 27,79 г, 24,97 г, 24,74 г и 23,30 г.

Као узор за ковање наших имитација послужила је једна од бројних емисија талира архиђукса Фердинанда сина цара Фердинанда I, под чијом су се управом налазили Тирол, Доња Аустрија и Алзас. Талири архиђукса Фердинанда кованы су у већем броју ковница, међу којима се посебно истиче Хал са бројним емисијама и значајном новчаном продукцијом, захваљујући богатству сребрне руде и великим технолошком напретку. У овој ковници је око 1567. године уведена преса за ковање новца, што се одразило на брзину и квалитет новца који је био сада искован на равној и правилно кружној плочици, као и са добро центрираним аверсом и реверсом. О раду поменуте ковнице сведочи подatak да је 1596. године зарад ковања талира прековано 360.000 шпанских реала.¹⁵

Имитације талира архиђукса Фердинанда, пронађене у подножју Митрополитске палате, одликују се сумарно издvedеним представама владара на аверсу и штита са грбовима на реверсу. Натпис је искривљен и само се делимично разазнаје оригинална легенда која је на талирима архиђукса Фердинанда гласила: на аверсу FERDINAND(us) D(ei) G(ratia) ARCHIDVX AVSTRIÆ, која се настављала на реверсу DVX BVRGVNDIE COMES TIROLIS (сл. 3).

Ови талири циркулисали су на широком простору југоисточне Европе. Налажени су у бројним оставама у Румунији. Они су, као и други новци европских држава и градова, кривотворени ради остваривања зараде. Забележени су налази имитација талира архиђукса Фердинанда у оставама Урзицени и Тирговиште I.¹⁶

Кривотворени талири Фердинанда, нађени у подножју Митрополитског двора, највероватније су израђени у самом Београду, на шта нас у првом реду упућује чињеница да је свих пет примерака исковано једним паром калупа.

Аверс:

FERDINAND.DGÆRIHMARGRIMAR

Представа владара са круном, оклопом, одједом и скиптром у десној руци и балчаком мача у левој.

Реверс:

RGVADIRMDNABDI-MAD MESTIRGIS

Штит са грбовима: 1. Угарске, 2. Чешке, 3. Кастиље, Леона, 4. Аустрије, Бургундије и у средини Тирола.

Изнад штита круна.

Сл. 2. Имитације талира архиђукса Фердинанда (1564–1595)

Сл. 3. Талир архијакуса Фердинанда (1564–1595)

Са друге стране, технологија израде новца у Београду је била добро позната имајући у виду да је новац кован у граду све до времена Мехмеда IV, као и да је постојала развијена обрада метала у самом граду у бројним магазама. Напомињемо да су изнад Митрополитске палате откривене и пећи за топљене метала.

Будући да су кривотворени талири архијакуса Фердинанда нађени у слоју пожара који се може датовати у 1691. годину, њихова се израда може ставити у позни 17. век – оквирно 1680–1690. годину – у време велике материјалне оскудице житеља Београда.

Њихова лоша технолошка изведба и неспретне имитације представа и натписа указују да су ови талири доживели исту судбину као и мангуре Сулејмана II – одбачени су као безвредан новац.

Налази новца са простора Митрополитске палате, иако малобројни и састављени од ситних номинала, одсликавају појединачне аспекте монетарне циркулације на простору Београда. Периоди криза и монетарне контракције јасно се прате у нумизматичком материјалу који чине ситни угарски денари, турске паре, акче и мангуре и друге монете европских држава и градова. Посматрано заједно оне указују на основне монетарне токове: континуиран одлив европског новца на Исток, сталан процес кварења новца и честе депресијације турске монете.¹⁷

БИБЛИОГРАФИЈА:

Иванишевић 1983 – В. Иванишевић, Два налаза римског бронзаног новца IV века са Београдске тврђаве, *Нумизматичар* 6 (1983), 77–95.

Иванишевић 1983а – В. Иванишевић, Оставе турског новца са Београдске тврђаве, *Годишњак трага Београда* 30 (1983), 27–37.

Иванишевић 1987 – В. Иванишевић, Византијски новци са Београдске тврђаве, *Нумизматичар* 10 (1987), 88–110.

Ivanišević 1989 – V. Ivanišević, Interpretation and Dating of the Folles of Basil II and Constantine VIII – the Class A2, *Zbornik radova Vizantološkog instituta* 27–28 (1989), 19–42.

Иванишевић 1993 – В. Иванишевић, Оптицај византијских фолиса XI века на простору Централног Балкана, *Нумизматичар* 16 (1993), 79–92.

Hammer 1979 – J. von Hammer, *Historija Turskog (Osmanskog) carstva*, Zagreb 1979.

Pohl 1982 – A. Pohl, *Münzzeichen und Meisterzeichen auf ungarischen Münzen des Mittelalters 1300–1540*, Budapest 1982.

Srećković 1987 – S. Srećković, *Osmanlijski novac kovan na tlu Jugoslavije*, Beograd 1987.

Srećković 2002 – S. Srećković, *Ottoman Mints and Coins*, Beograd 2002.

Stirbu, Velter, Paunescu 1990 – C. Stirbu, A. M. Velter, E. Paunescu, Circulația talerilor în sec. XVI–XVII în Tara Românească – problema falsurilor (Tezaurul de la Urziceni, jud. Ialomița), *Cercetări numismatice* VI (1990), 162–188.

Винавер 1963 – В. Винавер, Дубровачка трговина у Србији и у Бугарској крајем XVII века (1660–1700), *Историјски часопис* XII–XIII (1963), 189–235.

Винавер 1970 – В. Винавер, *Преглед историје новца у југословенским земљама* (XVI–XVIII век), Београд 1970.

Pamuk 1995 – Ş. Pamuk, Money in the Ottoman Empire, 1326–1914, in: *An Economic and Social History of the Ottoman Empire, 1300–1914*, eds. H. Inalcik, D. Quataert, Cambridge 1995, 947–985.

13 Винавер 1963, 223.

14 Винавер 1970, 171.

15 Stirbu, Velter, Paunescu 1990, 165.

16 Stirbu, Velter, Paunescu 1990, 171–172.

17 Pamuk 1995, 961–966.

КАТАЛОГ НОВЦА

Референтни каталоги:

- CNI *Corpus Nummorum Italicorum*, VI, Veneto (Zecche minori), Dalmazia, Albania, Roma 1922.
- DOC P. Grierson, *Catalogue of the Byzantine Coins in the Dumbarton Oaks Collection and in the Whittemore Collection, Basil I to Nicephorus III, 867–1081*, Vol. III. 2, Washington D.C. 1973.
M. Hendy, *Catalogue of the Byzantine Coins in the Dumbarton Oaks Collection and in the Whittemore Collection, Alexius I to Michael VIII, 1081–1261*, Vol. IV, Washington D.C. 1999.
- MKU L. Huszár, *Münzkatalog Ungarn, Von 1000 bis Heute*, München 1979.
- MMU A. Pohl, *Münzzeichen und Meisterzeichen auf ungarischen Münzen des Mittelalters 1300–1540*, Budapest 1982.
- OMP N. Pere, *Osmanlılarda madeni paralar*, İstambul 1968.
- RNME B. Prokisch ed., *Repertorium zur neuzeitlichen Münzprägung Europas* – Bd. II: Heiliges Römisches Reich Deutcher Nation und Nachfolgestaaten – der Bayerische Reichskreis, Wien 1996.
B. Prokisch ed., *Repertorium zur Neuzeitlichen Münzprägung Europas* – Bd. XVIII: Südosteuropa, Wien 1999.

ПОЈЕДИНАЧНИ НАЛАЗИ

Византија

504.	Василије II – Анонимни фолис A2 (976–1025)	Константинополь – Фолис	DOC 3 ¹⁸	E XXV – слој 7 – 76.17	1978 C-31
505.	Василије II – Анонимни фолис A2 (976–1025)	Константинополь – Фолис	DOC 24 ¹⁹	E XXV – слој 8 – 75.96	1978 C-33
506.	Василије II – Анонимни фолис A2 (976–1025)	Константинополь – Фолис	DOC 24a, 39, 42d ²⁰	Западни део падине – Насип	1987 C-391
507.	Василије II – Анонимни фолис A2 (976–1025)	Константинополь – Фолис	DOC 41 ²¹	E XXV – слој 8 – 75.94	1978 C-32
508.	Василије II – Анонимни фолис A2 (976–1025)	Константинополь – Фолис	DOC 1–51 ²²	Насип изнад Палате	1978 C-80
509.	Василије II – Анонимни фолис A2 (976–1025)	Константинополь – Фолис	DOC 1–51 ²³	D XXV – слој 5 – 76.66	1978 C-85
510.	Василије II – Анонимни фолис A2 (976–1025)	Константинополь – Фолис	DOC 1–51	Западни део падине – Насип	1987 C-392
511.	Јован II Комнин (1118–1143)	Константинополь – Билон	DOC 10b аспрон трахеј	Простор III – Насип	1991 C-560

Угарска

512.	Владислав I (1440–1444)	Кронштат – Денар – 1440	MKU 598; MMU 135–5	F XXI – 74.85	1986 C-55
513.	Владислав I (1440–1444)	Денар	MKU 598; MMU 135	F XXV – слој 13 – 74.69	1978 C-98
514.	Матија I (1458–1490)	Кремниц – Денар	MKU 722; MMU 223–2	Подрум испод просторије 1	1985 C-219
515.	Владислав II (1490–1516)	Кремниц? – Денар – 1507	MKU 811	Контролна сонда	1977 C-2
516.	Владислав II (1490–1516)	Кремниц – Денар – 1508	MKU 811; MMU 253–3	Просторија 1 – Слој горења	1985 C-221
517.	Фердинанд I (1526–1564) – имитација	Кремниц – Денар – 1549		Насип изнад средишњег трема	1985 C-209
518.	Фердинанд I (1526–1564) – имитација	Денар		Насип изнад палате	1985 C-200
519.	Угарски (1526–1608) – имитација	Денар		Простор јужног дворишта Палате – Слој шута између подзида 1–3	1977 C-35
520.	Угарски (1526–1608) – имитација	Денар		Насип жутог леса изнад Палате	1984 C-84
521.	Рудолф II (1576–1608)	Кремниц – Денар – 1607	MKU 1060	Западни део падине – Насип	1987 C-362
522.	Матија II (1608–1619)	Кремниц – Денар – 1617	MKU 1141	Насип изнад Палате	1983 C-85
523.	Угарски (1613–1657) – имитација	Денар		H XXVIII – слој 8 – 74.37	1978 C-104
524.	Угарски (1613–1657) – имитација	Денар		Насип изнад Палате	1983 C-82
525.	Угарски (1613–1657) – имитација	Денар		Насип изнад Палате	1984 C-83
526.	Угарски (1613–1657) – имитација	Денар		Анекс просторија 1 – Насип	1986 C-323
527.	Угарски (1613–1657) – имитација	Денар		Западни део падине – Насип	1987 C-363
528.	Угарски (1613–1657) – имитација	Денар		Западни део падине – Тераса II – проширење – Насип	1989

18 Иванишевић 1987, бр. 41.

19 Иванишевић 1987, бр. 46.

20 Ivanišević 1989, 23.

21 Иванишевић 1987, бр. 49.

22 Иванишевић 1987, бр. 51.

23 Иванишевић 1987, бр. 53.

529.	Угарски (1613–1657) – имитација	Денар	Западни део падине – Тераса IV – Простор са јамама	1989
530.	Леополд I (1657–1705)	Кремниц – 6 крајцера – 1673	MKU 1450	Насип изнад Палате
531.	Леополд I (1657–1705)	Кремниц – Денар – 1693	MKU 1509	Западни део падине – Насип
532.	Леополд I (1657–1705) – имитација	15 крајцера – 1662 вар.	MKU 1423	Насип изнад Палате
533.	Франц II (1703–1711)	Кремниц – Бакрена полтура – 1704	MKU 1549	Насип жутог леса изнад Палате
534.	Франц II (1703–1711)	Кремниц – Бакарна полтура – 1707	MKU 1549	Западни део падине – Насип
535.	Франц II (1703–1711)	Кремниц – Бакарна полтура – 1707	MKU 1550	Западни део падине – Насип

Дубровник

536.	Дубровник	Дубровник – Динарић	RNME XVIII 10/	Подрумски ходник	1986 C–399
------	-----------	---------------------	-------------------	------------------	------------

Аквилеја

537.	Антонио II Панциера (1402–1411) ?	Аквилеја – Солдо	CNI 1–7	E XXV – слој 4 – 79.76	1978 C–29
------	-----------------------------------	------------------	---------	------------------------	-----------

Нирмберг

538.	Нирмберг – жетон	Жетон	Насип изнад Палате	1984 C–97
539.	Нирмберг – жетон	Жетон	Западни део падине – Насип	1987 C–365

Аустрија

540.	Леополд I (1657–1705) – имитација	1661	Подрумски ходник	1986 C–400
541.	Марија Терезија (1740–1780) К. – 1 Крајцер – 1780		b24–b25 – слој 3 – 77.35	1978 C–105
542.	Јосиф II (1780–1790)	Хал – 1 Крајцер – 1781	F XXI – слој 1 – 77.30	1979 C–34

Салцбург

543.	Архибискуп Леонард фон Кејтшах (1495–1519) – имитација	Салцбург – Бацен – 1510	RNME II 22/15	Средишњи трем – сонда 1	1986 C–324
------	--	-------------------------	------------------	-------------------------	------------

Прилог 1
Вујадин Иванчишевић

Тирол

544.	Архидукс Фердинанд (1564–1595) – имитација	Београд ? – Талир	F XXI – слој 1 – 76.40	1979 C-39
545.	Архидукс Фердинанд (1564–1595) – имитација	Београд ? – Талир	F XXI – слој 1 – 76.40	1979 C-40
546.	Архидукс Фердинанд (1564–1595) – имитација	Београд ? – Талир	F XXI – 76.13	1986 C-40
547.	Архидукс Фердинанд (1564–1595) – имитација	Београд ? – Талир	F XIX – 75.47	1986 C-44
548.	Архидукс Фердинанд (1564–1595) – имитација	Београд ? – Талир	F XIX – 75.46	1986 C-45
549.	Леополд I (1657–1705)	1 крајцер – 1699	Насип изнад Палате	1984 C-87

Штајерска

550.	Леополд I (1657–1705)	3 крајцера – 1699	Насип изнад Палате	1983 C-86
------	-----------------------	-------------------	--------------------	-----------

Пољска

551.	Сигисмунд I (1506–1548)	Полугрош – 1516	Западни део падине – Тераса III – 1989 Насип	
552.	Пољска – имитација	Полугрош	Западни део падине – Насип	1987 C-364
553.	Јован Казимир (1648–1668)	Грош – 1663	Мали подрум Палате	1985 C-220

Османско царство

554.	Селим I (1512–1520)	Константинополь – Акча	Западни део падине – Насип	1987 C-383
555.	Сулејман I ? (1520–1566)	Акча	Атријум – Јама	1987 C-398
556.	Мурат III (1574–1595)	Мангурा	Западни део падине – Тераса III – Насип	1989
557.	Мурат III ? (1574–1595)	Мангурा	Насип изнад средишњег трема	1985 C-211
558.	Мехмед III ? (1595–1603)	Пара	Западни део падине – Насип	1987 C-388
559.	Мехмед III ? (1595–1603)	Пара	Западни део падине – Тераса III – Насип	1989 C-488
560.	Ахмед I ? (1603–1617)	Константинополь – Мангурा	D XXII – слој 4 – 77.02	1979 C-32

561.	Ахмед I ? (1603–1617)	Пара	Западни део падине – Насип	1987 C–381
562.	Ахмед I ? (1603–1617)	Пара	Западни део падине – Насип	1987 C–386
563.	Ахмед I ? (1603–1617)	Пара	Западни део падине – Насип	1987 C–380
564.	Ахмед I ? (1603–1617)	Акча	Западни део падине – Насип	1987 C–390
565.	Мустафа I ? (1617–1618; 1622–1623)	Пара	Западни део падине – Насип	1987 C–378
566.	Мехмед IV (1648–1687)	Пара	Насип изнад средишњег трема	1985 C–210
567.	Мехмед IV (1648–1687)	Пара	G XXVIII – 77.18	1978 C–103
568.	Сулејман II (1687–1691)	Константинополь – Мангурा	OMP 471	Простор јужног дворишта Палате – Слој шута између подзида 1–3
569.	Сулејман II (1687–1691)	Константинополь – Мангурा	OMP 471	D XXII – слој 4 – 77.10
570.	Сулејман II (1687–1691)	Константинополь – Мангурा	OMP 471	G XX
571.	Сулејман II (1687–1691)	Константинополь – Мангурा	OMP 471	G XX
572.	Сулејман II (1687–1691)	Константинополь – Мангурा	OMP 471	F XX – слој 1 – 77.04
573.	Сулејман II (1687–1691)	Константинополь – Мангурा	OMP 471	F XX – слој 1 – 76.54
574.	Сулејман II (1687–1691)	Константинополь – Мангурा	OMP 471	F XX – слој 1 – 76.54
575.	Сулејман II (1687–1691)	Константинополь – Мангурा	OMP 471	F XX – слој 1 – 76.54
576.	Сулејман II (1687–1691)	Константинополь – Мангурा	OMP 471	F XX – слој 1 – 76.80
577.	Сулејман II (1687–1691)	Константинополь – Мангурा	OMP 471	C XXII – слој 4 – 77.52
578.	Сулејман II (1687–1691)	Константинополь – Мангурा	OMP 471	FG XIX–XX – слој 6
579.	Сулејман II (1687–1691)	Константинополь – Мангурा	OMP 471	FG XIX–XX – слој 6
580.	Сулејман II (1687–1691)	Константинополь – Мангурा	OMP 471	Насип жутог леса изнад Палате
581.	Сулејман II (1687–1691)	Константинополь – Мангурा	OMP 471	Насип жутог леса изнад Палате

Прилог 1
Вујадин Иванчићевић

582. Сулејман II (1687–1691)	Константинополь – Мангуре	OMP 471	Насип изнад Палате	1984 C–91
583. Сулејман II (1687–1691)	Константинополь – Мангуре	OMP 471	Насип изнад Палате	1984 C–92
584. Сулејман II (1687–1691)	Константинополь – Мангуре	OMP 471	Насип изнад Палате	1985 C–197
585. Сулејман II (1687–1691)	Константинополь – Мангуре	OMP 471	Насип изнад средишњег трема	1985 C–205
586. Сулејман II (1687–1691)	Константинополь – Мангуре	OMP 471	Насип изнад средишњег трема	1985 C–206
587. Сулејман II (1687–1691)	Константинополь – Мангуре	OMP 471	Насип изнад средишњег трема	1985 C–207
588. Сулејман II (1687–1691)	Константинополь – Мангуре	OMP 471	Над подом подрума	1985 C–212
589. Сулејман II (1687–1691)	Константинополь – Мангуре	OMP 471	Над подом подрума	1985 C–213
590. Сулејман II (1687–1691)	Константинополь – Мангуре	OMP 471	Слој горења у подруму	1985 C–216
591. Сулејман II (1687–1691)	Константинополь – Мангуре	OMP 471	F XIX – 76.11	1986 C–46
592. Сулејман II (1687–1691)	Константинополь – Мангуре	OMP 471	F XIX – 75.51	1986 C–49
593. Сулејман II (1687–1691)	Константинополь – Мангуре	OMP 471	F XIX – 75.20	1986 C–50
594. Сулејман II (1687–1691)	Константинополь – Мангуре	OMP 471	F XIX – 75.24	1986 C–54
595. Сулејман II (1687–1691)	Константинополь – Мангуре	OMP 471	Западни део падине – Насип	1987 C–360
596. Сулејман II (1687–1691)	Константинополь – Мангуре	OMP 471	Западни део падине – Насип	1987 C–366
597. Сулејман II (1687–1691)	Константинополь – Мангуре	OMP 471	Западни део падине – Насип	1987 C–367
598. Сулејман II (1687–1691)	Константинополь – Мангуре	OMP 471	Западни део падине – Насип	1987 C–368
599. Сулејман II (1687–1691)	Константинополь – Мангуре	OMP 471	Западни део падине – Насип	1987 C–369
600. Сулејман II (1687–1691)	Константинополь – Мангуре	OMP 471	Западни део падине – Насип	1988
601. Сулејман II (1687–1691)	Константинополь – Мангуре	OMP 471	Западни део падине – Насип	1988
602. Сулејман II (1687–1691)	Константинополь – Мангуре	OMP 471	Западни део падине – Кућа 1 – Ниво 1989 пода	

603.	Сулејман II (1687–1691)	Константинополь – Мангурा	OMP 471	Западни део падине – Тераса III – Насип	1989
604.	Сулејман II (1687–1691)	Сарајево – Мангурा	OMP 472	D XXII – слој 5 – 76.86	1979 C–27
605.	Сулејман II (1687–1691)	Сарајево – Мангурा	OMP 472	D XXII – слој 4 – 77.06	1979 C–30
606.	Сулејман II (1687–1691)	Сарајево – Мангурा	OMP 472	D XXII – слој 4 – 77.02	1979 C–31
607.	Сулејман II (1687–1691)	Сарајево – Мангурा	OMP 472	F XXI – слој 1 – 76.54	1979 C–38
608.	Сулејман II (1687–1691)	Сарајево – Мангурा	OMP 472	F XX – слој 1 – 76.54	1979 C–47
609.	Сулејман II (1687–1691)	Сарајево – Мангурा	OMP 472	E XX – слој 1 – 76.63	1979 C–51
610.	Сулејман II (1687–1691)	Сарајево – Мангурा	OMP 472	FG XIX–XX – Изнад пода античког објекта	1981 C–51
611.	Сулејман II (1687–1691)	Сарајево – Мангурा	OMP 472	Насип изнад Палате	1982 C–93
612.	Сулејман II (1687–1691)	Сарајево – Мангурा	OMP 472	Насип изнад Палате	1983 C–95
613.	Сулејман II (1687–1691)	Сарајево – Мангурा	OMP 472	Насип изнад Палате	1984 C–94
614.	Сулејман II (1687–1691)	Сарајево – Мангурा	OMP 472	Насип изнад средишњег трема	1985 C–208
615.	Сулејман II (1687–1691)	Сарајево – Мангурा	OMP 472	Над подом подрума	1985 C–214
616.	Сулејман II (1687–1691)	Сарајево – Мангурा	OMP 472	F XIX – 75.64	1986 C–39
617.	Сулејман II (1687–1691)	Сарајево – Мангурा	OMP 472	F XIX – Јама 1 – 75.22	1986 C–51
618.	Сулејман II (1687–1691)	Сарајево – Мангурा	OMP 472	Западни део падине – Насип	1987 C–370
619.	Сулејман II (1687–1691)	Сарајево – Мангурा	OMP 472	Западни део падине – Насип	1987 C–371
620.	Сулејман II (1687–1691)	Сарајево – Мангурा	OMP 472	Западни део падине – Насип	1987 C–372
621.	Сулејман II (1687–1691)	Сарајево – Мангурा	OMP 472	Западни део падине – Насип	1987 C–373
622.	Сулејман II (1687–1691)	Сарајево – Мангурा	OMP 472	Западни део падине – Насип	1987 C–374
623.	Сулејман II (1687–1691)	Сарајево – Мангурा	OMP 472	Западни део падине – Насип	1987 C–375

Прилог 1
Вујадин Иванчићевић

624.	Сулејман II (1687–1691)	Сарајево – Мангуре	OMP 472	Западни део падине – Насип	1987 C-376
625.	Сулејман II (1687–1691)	Сарајево – Мангуре	OMP 472	Западни део падине – Насип	1987 C-377
626.	Сулејман II (1687–1691)	Босна – Мангуре	OMP 471–472	F XXI – слој 1 – 76.54	1979 C-37
627.	Сулејман II (1687–1691)	Босна – Мангуре		Простор III – Насип	1991 C-562
628.	Сулејман II (1687–1691)	Босна ? – Мангуре		Западни део падине – Тераса II – Насип	1989
629.	Сулејман II (1687–1691)	Мангуре	OMP 471–472	D XX – слој 1 – 76.90	1979 C-24
630.	Сулејман II (1687–1691)	Мангуре	OMP 471–472	Над подом подрума	1985 C-215
631.	Сулејман II (1687–1691)	Мангуре	OMP 471–472	Западни део падине – Кућа 1 – Огњиште	1989 C-487
632.	Мустафа II (1695–1703)	Константинополь – Куруш	OMP 492	Насип изнад Палате	1985 C-196
633.	Ахмед III (1703–1730)	Константинополь – Злата	OMP 520	Насип изнад Палате	1984 C-96
634.	Ахмед III (1703–1730)	Исламбол – Пара	OMP 522	Западни део падине – Насип	1987 C-379
635.	Ахмед III (1703–1730)	Константинополь – Пара	OMP 523	Западни део падине – Тераса Va	1991 C-561
636.	Ахмед III (1703–1730)	Константинополь – Акча	OMP 526	Насип	1986 C-319
637.	Анепиграфски	Мангуре		e27–f27 – 77.53	1978 C-106
638.	Неодређен	Онлук		F XIX – 75.39	1986 C-43
639.	Неодређен	Пара		F XX – слој 1 – 76.54	1979 C-48
640.	Неодређен	Пара		E XX – слој 1 – 76.67	1979 C-50
641.	Неодређен	Пара		Насип	1986 C-320
642.	Неодређен	Пара		Западни део падине – Насип	1987 C-382
643.	Неодређен	Пара		Западни део падине – Насип	1987 C-385
644.	Неодређен	Акча		Насип изнад Палате	1985 C-201

645.	Неодређен	Акча	Насип изнад Палате	1985 C-202
646.	Неодређен	Акча	Насип	1986 C-321
647.	Неодређен	Акча	Западни део падине – Насип	1987 C-387
648.	Неодређен	Акча	Западни део падине – Насип	1987 C-389
649.	Неодређен	Акча	Западни део падине – Тераса III – Насип	1989 C-489
650.	Неодређен	Мангурा	D XXII – слој 5 – 76.90	1979 C-28
651.	Неодређен	Мангурा	F XXI – 75.51	1986 C-42
652.	Неодређен	Мангурा	F XX – 75.50	1986 C-47
653.	Неодређен	Мангурा	F XXI – 75.29	1986 C-48
654.	Неодређен	Мангурा	F XXI – 75.05	1986 C-52
655.	Неодређен	Мангурा	Западни део падине – Просторија 4 – Малтерни шут испод зида 7/89	1988
656.	Неодређен	Мангурा	Западни део падине – Тераса IV	1989
657.	Неодређен	Мангурा	Западни део падине – Насип	1989
658.	Неодређен		Западни део падине – Насип	1987 C-384
659.	Плочица	Акча	Простор јужног дворишта Палате – Шут	1977 C-37

СКУПНИ НАЛАЗИ

Скупни налаз 1 – Насип жутог леса изнад Палате (1983 С–81)

Угарска

660.	Сигисмунд (1387–1437)	Денар	MKU 576; MMU 117–1
661.	Сигисмунд (1387–1437)	Денар	MKU 576; MMU 117–30
662.	Сигисмунд (1387–1437)	Нађибања – Денар	MKU 576; MMU 117–33
663.	Сигисмунд (1387–1437)	Нађибања – Денар	MKU 576; MMU 117–45
664.	Сигисмунд (1387–1437)	Денар	MKU 576; MMU 117–49
665.	Сигисмунд (1387–1437)	Денар	MKU 576; MMU 117–27–50

Османско царство

666.	Мехмед III (1595–1603)	Акча
------	------------------------	------

Скупни налаз 2 – Палата – Насип жутог леса (1986 С–322)

Османско царство

667.	Мехмед III (1595–1603)	Пара
668.	Мехмед III (1595–1603)	Пара
669.	Ахмед I (1603–1617)	Константинополь – Пара
670.	Ахмед I (1603–1617)	Пара
671.	Неодређен	Константинополь – Пара
672–677.	Неодређени	Паре

Скупни налаз 3 – Квадрат F XIX – кота 75.33 (1986 C–38)

Османско царство

678–686. Сулејман II (1687–1691)

Константинополь – Мангуре

OMP 471

Скупни налаз 4 – Западни део падине – тераса I – слој mrке земље између зида 4 и профиле (1989 C–486)

Османско царство

687–862. Сулејман II (1687–1691)

Мангуре²⁴